

Ons Kenmerk 2016.0240
Behandeld door Roel Kaljee
Telefoon 070 311 4350
E-mail rkaljee@energie-nederland.nl
Datum 17-08-2016
Onderwerp Reactie op de consultatie wijziging van de Warmtewet

Lange Houtstraat 2
2511 CW Den Haag
T 070 311 43 50
F 070 311 43 51
E info@energie-nederland.nl
W energie-nederland.nl
KvK Den Haag 50816179

Geachte mijnheer, mevrouw,

Op 6 juli 2016 is door het Ministerie van Economische Zaken het Wetsvoorstel Herziening Warmtewet ter consultatie gepubliceerd. Energie-Nederland waardeert dat de Minister de evaluatie van de Warmtewet versneld in gang heeft gezet, om tegemoet te komen aan de bezwaren van verbruikers en leveranciers.

Nu concrete bezwaren oplossen, op termijn grotere heroverweging

Energie-Nederland onderschrijft de noodzaak om op termijn het hele toezicht te heroverwegen. Het is immers duidelijk dat vanwege de transitie naar een duurzame energievoorziening (de rol van aardgas in de warmtevoorziening neemt af) de koppeling aan aardgas binnen het Niet Meer Dan Anders (NMDA) principe op termijn sterk aan belang inboet.

De nu voorliggende herziening van de Warmtewet zou zich dan ook uitsluitend moeten richten op het oplossen van de huidige knelpunten. De oplossingen zouden daarbij een ontwikkeling naar minder aardgasafhankelijkheid en een nieuw, toekomstbestendig en samenhangend, tarieftoezicht niet in de weg mogen staan. Energie-Nederland wil graag met het ministerie en andere stakeholders in overleg treden over een nieuw, mogelijk meer op kosten georiënteerd, tarieftoezicht.

Energie-Nederland ziet in de voorliggende herziening van de Warmtewet een aantal herkenbare thema's terug maar ziet met nadruk ook een aantal zorgwekkende bewegingen. Voorbeelden van de eerste zijn de voorgenomen aanpassing van de storingscompensatieregeling, de mogelijkheid voor product/prijsdifferentiatie en de (prijs)regulering rondom de afleverset en de afsluitbijdrage. Hiervoor doet Energie-Nederland een aantal aanbevelingen. De voornaamste punten van zorg zitten in de voorgenomen regulering van de aansluitbijdrage en de eenzijdige aanpassing van een aantal parameters waarop het maximum leveringstarief wordt bepaald. Energie-Nederland verzoekt met klem de voorliggende herzieningen te heroverwegen en licht dat onderstaand en in bijlage nader toe.

Belangrijkste uitgangspunten voor het wetsvoorstel

- Richt de wet alleen op de groep die extra bescherming nodig heeft:
 - Laat het commerciële verkeer tussen projectontwikkelaars/gebouweigenaren en warmtebedrijven vrij. Dat betekent geen landelijk door de overheid bepaald maximum voor eenmalige aansluitbijdragen (behoudens de onvoorziene, eenmalige aansluiting) om te voorkomen dat de realisatie van nieuwe lokale warmteprojecten - met hoge vaste kosten en lage variabele kosten - stopt.

- Houd energie die niet geschikt is voor directe huishoudelijke toepassing buiten de Warmtewet, conform de beslissing op bezwaar van ACM uit 2014. Dat betekent dat een verduidelijking van de definitie van warmte noodzakelijk is, zodat 'lauw water' ondubbelzinnig erbuiten valt. Dit is nodig om nieuwe projecten met warmtepompen, die bijdragen aan het verlagen van de aardgasafhankelijkheid, niet in gevaar te brengen.
- Laat koude levering buiten het tarieftoezicht. Indien toch gekozen wordt koude levering te reguleren maak een duidelijk onderscheid tussen particuliere- en (klein)zakelijke koude-aansluitingen.
- Maak in de wet duidelijk dat (gebouwgebonden) maatwerk geen discriminatie is:
 - De wet geeft de noodzakelijke ruimte voor contractdifferentiatie door expliciet te maken dat het aanbieden van verschillende contracten niet achteraf doorkruist kan worden met een beroep op non-discriminatie.
 - In de wet moet echter ook expliciet worden opgenomen worden dat gebouwgebonden maatwerkcontracten geen discriminatie inhouden d.w.z. dat de leverancier niet gedwongen is om dat contract ook aan afnemers in andere gebouwen aan te bieden. Expliciete opname in de wet is nodig om een te strikte interpretatie door de toezichthouder te voorkomen.
- Gasreferentie-parameters integraal bezien, en onderscheid maken tussen huishoudelijk en zakelijk:
 - In de Memorie van Toelichting staat het voornemen om een aantal van de concrete parameters waarmee de maximumprijs wordt vastgesteld te herzien, met als verwacht effect dat de maximumprijs lager kan worden en daarmee het draagvlak verhoogd. Daarnaast staat in een los gepubliceerd stuk dat geen onderdeel is van het wetsvoorstel dat gedacht wordt aan leidingverliezen en de referentie voor variabele gasprijzen. Energie-Nederland vindt het belangrijk integraal naar alle aspecten van de maximumprijs te kijken i.p.v. slechts enkele losse parameters te herzien. Zo zou in het Warmtebesluit dan eveneens gekeken moeten worden naar het stroomverbruik van de cv-ketel (ontbreekt nu) en de aftrek elektrisch koken (ook een historisch element). Daarnaast verdient de CO₂-uitstoot uit een cv-ketel aandacht; nu wordt die uitstoot onterecht financieel genegeerd.
 - Daarbij moet het onderscheid erkend kunnen worden tussen (grote) gasinstallaties van zakelijk afnemers en (kleine) gasinstallaties van huishoudens. Artikel 5 lid 2 zou daarvoor moeten worden aangepast zodat er meer dan één maximumprijs kan worden vastgesteld.

Draagvlak warmte: eerst onderzoek, dan conclusies

In de Memorie van Toelichting worden conclusies getrokken over een vermeend (sterk) verminderd draagvlak voor warmtelevering. Energie-Nederland herkent deze conclusie niet. De klantonderzoeken door warmteleveranciers bij hun warmteklanten geven telkens aan dat de klanten eenzelfde klanttevredenheid hebben als klanten die zijn aangesloten op gas. De stelling dat er een (sterk) verminderd draagvlak voor warmte is, lijkt dan ook met name gebaseerd op de (kleine) groep van klanten die ontevreden is en zich roert in het publiek debat en de consultaties. Energie-Nederland heeft geen kennis van onderzoeken waaruit zou blijken dat de geuite ontevredenheid representatief is voor *alle* warmteklanten.

Het verlagen van de maximumprijs om daarmee een groter draagvlak te creëren, brengt met zich mee dat de leveringszekerheid van de huidige warmtelevering en de haalbaarheid van toekomstige warmteprojecten verder onder druk komen te staan.

Verkleinen rol aardgas zonder extra kosten is niet reëel

Tot slot wil Energie-Nederland een algemeen punt benadrukken. De minister heeft in de warmtevisie de wens uitgesproken om de rol van aardgas sterk te verkleinen. Daar hoort een gezonde business case voor nieuwe warmteprojecten bij. Het is belangrijk dat de politiek dit ook duidelijk maakt in wetsvoorstellen en andere beleidsstukken. De Nederlandse burger een beeld voorspiegelen dat verduurzaming mogelijk is tegen de huidige prijs van aardgas is niet reëel.

In de bijlage wordt de zienswijze van Energie-Nederland op de afzonderlijke onderdelen van het wetsvoorstel weergegeven.

Met het adresseren van de door ons gemaakte kanttekeningen is een meer gebalanceerde en effectievere Warmtewet mogelijk. Energie-Nederland denkt dat alleen dan de Warmtewet een evenwichtige consumentenbescherming biedt en bovendien een stimulans kan zijn voor de gewenste verduurzaming van de gebouwde omgeving en het behalen van de doelstellingen uit het Energieakkoord.

Met het vorenstaande gaan wij ervan uit u voldoende geïnformeerd te hebben. Wij treden graag in overleg om mee te denken en te komen tot concrete voorstellen.

Met vriendelijke groeten,

Janine Verweij
directeur

Bijlagen:

- Reactie Energie-Nederland op de voorgestelde wijzigingen van de Warmtewet
- Omschrijving verschillende processen rond (tijdelijk) afsluiten en (permanent) verwijderen
- Concepttekst voor regeling compensatie bij Warmte in geval van ernstige storingen voor verbruikers met een aansluiting van maximaal 100 kW

Bijlage

Reactie Energie-Nederland op de voorgestelde wijziging van de Warmtewet

Hieronder volgt de zienswijze van Energie-Nederland op een aantal belangrijke onderdelen van de gewijzigde Warmtewet. We beginnen met een aantal belangrijke opmerkingen over het tarieftoezicht. Vervolgens besteden we aandacht aan de verdere invulling van dit toezicht voor product- en tariefdifferentiatie, beëindigen en afsluiten en koude en lauw water. Daarna geven wij onze visie op de voorgestelde wijzigingen voor blokverwarming, onderhandelde toegang, de storingscompensatie en de afleverset. Afsluitend hebben we nog enkele opmerkingen over de verslaglegging duurzaamheid en overige onderwerpen, waaronder de definities.

1. Tarieftoezicht

De warmteleveranciers hebben een leveringsplicht volgens de Warmtewet en om die op een verantwoorde wijze te kunnen invullen, zijn middelen nodig. Een warmteprijs van voldoende niveau is nodig om de leveringszekerheid te kunnen borgen en om nieuwe duurzame warmteleveringsinitiatieven mogelijk te maken. Er zijn meerdere onderzoeken uitgevoerd door de ACM die aantonen dat het gemaakte rendement in de sector lager is dan wat redelijk wordt geacht door de ACM. De voorgenomen verlaging van de maximumprijs (op basis van een niet-gedeelde aannahme over oorzaak van verminderd draagvlak) betekent aldus een verdere verslechtering van de positie van duurzame warmtelevering.

De huidige Warmtewet kent een maximumprijs voor warmtelevering, en een bepaling over redelijke kosten voor de 'warmtewisselaar'. Het conceptwetsvoorstel bevat een passage over maximumprijzen voor warmtelevering, de afleverset, de aansluitbijdrage en afsluitbijdrage. Energie-Nederland begrijpt de noodzaak om de maximumprijs voor warmtelevering te handhaven, en begrijpt ook de beleidswens om voor de beschikbaarstelling van een afleverset en de afsluitbijdrage ook een maximum tarief te introduceren.

Maximumtarieven kunnen innovatie in de weg kan staan: (een innovatieve, duurdere afleverset die de levering goedkoper maakt kan bijvoorbeeld worden tegengewerkt). En maximumtarieven voor onderdelen van de warmtefactuur zijn feitelijk voor de overkoepelende bescherming van de warmteafnemer (in totaal immers NMDA) niet nodig. Maar middels transparantie zou het bij sommige afnemers het vertrouwen in warmte kunnen verhogen. Energie-Nederland stelt daarom voor om de huidige parameters van de maximumprijs niet te wijzigen in afwachting van de aangekondigde discussie over een nieuwe vorm van tarieftoezicht. Indien een wijziging van parameters wel wenselijk wordt geacht, pleit Energie-Nederland er voor om niet alleen de aangekondigde twee parameters te schouwen maar alle parameters om aldus in samenhang een zorgvuldige herziening van de berekening van het maximumtarief te bewerkstelligen. Wat wij wel delen is het beeld dat het huidige tarief onvoldoende incentives biedt voor klanten om over te stappen op warmtelevering. Een belangrijke reden daarvoor is dat de huidige gasprijs zo laag is dat daar weinig impuls vanuit gaat om de transitie te maken.

Echter, het landelijk uniformeren en maximeren van de aansluitbijdrage begrijpt Energie-Nederland niet. Dat geldt eveneens voor de eenzijdige aanpassing van de parameters van de gasreferentie voor de bepaling van het maximum tarief. Op deze beide punten wordt in deze paragraaf ingegaan.

a) De eenmalige aansluitbijdrage

In het voorstel tot herziening van de Warmtewet is aan het tarieftoezicht toegevoegd het landelijk uniform maximeren van de hoogte van de zogenoemde éénmalige aansluitbijdrage. Hierbij wordt niet langer een onderscheid gemaakt tussen enerzijds de aansluiting op een nieuw warmtenet en anderzijds de niet voorziene, incidentele aansluiting op een bestaand warmtenet. Per project is er sprake van een andere situatie. Projectontwikkelaars, gemeenten en warmtebedrijven komen tot een business case waarbij het vaak zo is dat de initiële kosten hoog en de variabele kosten laag zijn. Denk bijvoorbeeld aan de éénmalige investering die nodig is voor het benutten van restwarmte. De voorgestelde introductie van een uniforme gereguleerde aansluitbijdrage blokkeert (nieuwe) projecten.

Blijkens de Memorie van Toelichting is de reden voor het willen maximeren van de aansluitbijdrage gelegen in de veronderstelling dat hiervoor te hoge tarieven in rekening worden gebracht die geen recht zouden doen aan de werkelijke kosten daarvan. Energie-Nederland is het met deze veronderstelling fundamenteel niet eens met (de noodzaak van) het reguleren van maxima voor de eenmalige aansluitbijdrage.

De aansluitbijdrage is in de huidige praktijk voor het warmtebedrijf het sluitstuk van de business case voor een nieuw warmtenet waarin de overige opbrengsten grotendeels gereguleerd zijn door middel van de Warmtewet. Over de hoogte van de aansluitbijdrage voor nieuwe warmtenetten worden in de specifieke projecten onderhandelingen gevoerd met de betrokken gemeenten, ontwikkelaars, corporaties en/of andere gebouweigenaren, afhankelijk van de specifieke situatie ter plekke. Deze partijen hebben in die gevallen de mogelijkheid ook voor andere alternatieven te kiezen, zoals aardgas of all-electric oplossingen en zijn daarmee in staat een gedegen afweging te maken tussen deze alternatieven waarin vaak ook de duurzaamheidscomponent wordt betrokken.

Omdat er in de huidige tariefssystematiek zoals genoemd in de Memorie van Toelichting geen direct verband bestaat tussen de werkelijke kosten en de periodieke verbruikstarieven (GJ-prijs en vastrecht) is de éénmalige bijdrage zodoende thans de **sluitpost** voor de warmteleveranciers om projecten levensvatbaar te kunnen exploiteren.

De Warmtewet beoogt de (klein)verbruiker van warmte te beschermen tegen onredelijke tarieven en voorwaarden m.b.t. aansluiting, transport en levering van warmte. Met het reguleren of maximeren van een aansluitbijdrage treedt de wetgever in het vrije domein van de (ver)bouwers, eigenaren en verhuurders van onroerend goed die afwegingen maken over de wijze waarop zij hun gebouwen van warmte voorzien en de gemeenten die afwegingen maakt over de (duurzaamheid) van de energie infrastructuur in hun plangebieden. In dit vrije domein is in het geheel geen sprake van een monopoliepositie van enig warmtebedrijf aangezien er door de concessie verstrekkers van nieuwe projecten ook voor andere warmtebedrijven en

andere (duurzame) alternatieven, zoals all-electric, kan worden gekozen. Dit geldt ook voor de (potentiële) eerste eigenaren van individuele woningen. Aan het kopen/bouwen van de woning zit het (vrijwillig) aanvaarden van de betaling van een aansluitbijdrage verbonden. Dit staat los van het feit dat deze eigenaren later tevens verbruikers van warmte worden, die wat betreft de hoogte van hun leveringstarief door de Warmtewet beschermd worden.

In de Memorie van Toelichting wordt gesteld dat naar de mening van het Kabinet een financieel tekort in de business case niet via de aansluitbijdrage moet worden opgelost. De Toelichting maakt echter niet goed duidelijk hoe dan wel. Vooral nog is hier geen andere oplossing voor geboden.

Om nieuwe aansluitingen op warmte te realiseren, nu en in de toekomst, is een sluitende business case voor het aanleggen van nieuwe warmtenetten onontbeerlijk. Energie-Nederland acht het bovendien onmogelijk om met één landelijk maximum of landelijk gemiddelde die aansluitbijdrage adequaat te reguleren voor alle mogelijke nieuwe projecten en beschouwt een dergelijke aanpak als een dermate ingrijpende operatie die de onderhandelingsvrijheid van warmtebedrijven, gemeenten en bouwers en gebouweigenaren geheel buiten spel zet. Dit zal het realiseren van nieuwe projecten in een dergelijke situatie naar onze mening onmogelijk maken. Het Kabinet beoogt, zie de Warmtevisie, om de aardgasafhankelijkheid te verminderen. Aardgasafhankelijkheid afbouwen gaat echter niet samen met het regulatorisch hinderen van gezonde business cases voor een belangrijk alternatief van aardgas, zijnde collectieve warmte.

Het reguleren van de eenmalige aansluitbijdrage voor aansluitingen op een nieuw warmtenet geeft geen duidelijkheid over toekomstige kosten van de warmte-infrastructuur en maakt aan verbruikers ook niet inzichtelijk wat de daadwerkelijke aansluitkosten zijn. Misschien ten overvloede nogmaals uiteengezet gaat het niet over onderhandelingen die primair gericht zijn op het toedelen van kosten aan individuele (eenmaal aangesloten) **verbruikers** (waaronder voor tenminste de helft huurders en niet de eigenaren) op basis van werkelijke kosten van de infrastructuur. Dat is ook niet het geval in de drinkwater-, gas- en elektriciteitssector. Het gaat hier om de voorfase en om bouwkosten in brede zin van het woord. Daarbij moet bedacht worden dat er sprake is van communicerende vaten m.b.t. de investeringen in gebouw- en gebied gebonden opwekinstallaties. In die afweging is ook van belang hoe die **bouwers** de noodzakelijke energieprestatie van de woning kunnen realiseren; met gebiedsgebonden (aansluiting op een warmtenet) of gebouwgebonden investeringen (gasketel, zonnepanelen, warmtepompen, etc.).

Tarieftoezicht door ACM dat gericht is op de gebonden **verbruikers** is niet de plaats om de complexe kwestie van investeringsafwegingen door **bouwers en verhuurders** op te lossen. Het is zelfs gevaarlijk voor de verdere ontwikkeling van warmtenetten om dit te proberen. ACM kan bij het uitoefenen van het toezicht nu eenmaal geen rekening houden met de brede gebiedsontwikkeling en bouwkosten die gemaakt worden voor bijvoorbeeld 'all electric' woningen, de duurzaamheidseisen die gemeenten kunnen stellen en met de woonlastendiscussie die voor sociale verhuurders van groot belang is.

Aansluiting op nieuwe netten:

Energie-Nederland stelt gezien het bovenstaande voor om de hoogte van de eenmalige aansluitbijdrage die wordt overeengekomen met projectontwikkelaars/gebouweigenaren niet te reguleren.

Aansluiting op een bestaand net:

Energie-Nederland onderschrijft wel het mogelijke belang van leverancier en verbruiker van het leggen van een relatie met de werkelijke kosten voor een onvoorzien individuele aansluiting op een bestaand warmtenet. In plaats van de huidige NMDA regulering (zelfde bedrag als aansluitbedrag op een bestaand gasnet) zou hier gekozen kunnen worden voor het in rekening brengen van de werkelijke aansluitkosten in dergelijke onvoorzien, individuele situaties. In de praktijk kunnen die namelijk zeer van elkaar verschillen.

Ten aanzien van deze aansluitingen kan echter ook de huidige maximering van de aansluitkosten op basis van NMDA gehandhaafd blijven, waarbij voor een aansluiting langer dan 25 meter een meerprijs gerekend mag worden.

b) Parameters gasreferentie

In de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel wordt voorgesteld enkele specifieke tariefparameters van de gasreferentie aan te passen. Hiermee zou nu voor de derde keer in 4 jaar (bij introductie van de Warmtewet op 1 januari 2014, bij update van de parameters NMDA tarief op 1 januari 2015 en nu bij inwerkingtreding per 1 januari 2018) een wijziging aangebracht worden in het tarieftoezicht.

In een begeleidend memo dat geen onderdeel uitmaakt van het wetsvoorstel worden specifiek enkele parameters genoemd. Energie-Nederland is niet bekend met het onderzoek waar de aanpassingen van deze specifieke tariefparameters op is gebaseerd. Blijkens de Memorie van Toelichting wordt gesteld dat met deze aanpassingen de maximumprijs lager wordt, waarmee het draagvlak bij verbruikers voor warmtelevering wordt vergroot.

Energie-Nederland is van mening dat voorzichtiger dient te worden omgesprongen met het uitspreken van dergelijke verwachtingen aangezien de hoogte van de maximumprijs afhankelijk is van meerdere componenten in de berekening.

Uit het begeleidend memo over de Warmteregeling blijkt dat het voornemen is om de parameters leidingverliezen ruimteverwarming en tapwater te schrappen en voorts de gastarieven niet langer te bepalen op basis van de eenjaarscontracten van de drie grootste gasleveranciers. De keuze om enkele parameters (naar beneden) bij te stellen is een willekeurige aanpassing van de tariefstelling. Om die reden dringt Energie-Nederland aan niet op voorhand in de Toelichting aan te kondigen of en welke parameters gewijzigd worden aangezien alle parameters van belang zijn voor het vaststellen van het maximumtarief op basis van een objectieve vergelijking van de gemiddelde warmteklant met de gemiddelde de gemiddelde gasklant, zoals verwoord in de huidige Warmtewet. Dat laatste zou het uitgangspunt moeten zijn en niet primair het streven naar een lager maximum.

Een betere weg is om - in lijn met het vooralsnog handhaven van het NMDA - ook niets te wijzigen aan de parameters van het NMDA tarief. Indien herziening van de parameters toch gewenst is, dan is een integrale benadering van belang, waarbij alle

parameters opnieuw tegen het licht worden gehouden. In dit verband noemen wij bijvoorbeeld de ernstige ommissie in de huidige maximumprijsberekening dat de kosten van elektriciteitsverbruik van een HR-ketel in de vergelijking met de gassituatie, niet worden meegenomen. Hierdoor wordt de maximumprijs te laag vastgesteld.

De referentiekosten voor gasapparatuur en gastransportkosten zijn gebaseerd op huishoudens, maar worden vervolgens toegepast op warmteverbruikers tot 100 kW, dus ook (groot)zakelijke verbruikers. Dit is niet correct. Voor de vergelijkbare gasklant zou daarom meer maatwerk toegepast moeten worden, een grootzakelijke warmteafnemer zou immers niet uitkunnen met een CV-ketel van huishoudformaat. Energie-Nederland stelt daarom voor om ofwel de definitie van verbruikers te beperken tot huishoudelijke verbruikers en zakelijke kleinverbruikers ofwel over te gaan op meer dan één maximumprijs (meervoud) i.p.v. één maximumprijs, namelijk een maximumprijs per subcategorie van verbruikers. De maximumprijzen van (groot)zakelijke warmteklanten komen dan meer in lijn met de (vergelijkbare) zakelijke gaskosten.

Energie-Nederland onderschrijft, binnen de randvoorwaarde van integraliteit, het voorstel van het Ministerie dat de referentie naar de gasprijs (zowel per m³ als het vastrechtbedrag) niet uitsluitend moet zijn gebaseerd op de gemiddelde prijs van de grootste drie leveranciers. Energie-Nederland is van mening dat op basis van de door de toezichthouder verstrekte vergunningen voor de levering van gas aan kleinverbruikers, de toezichthouder in staat is om een herzien gemiddelde referentiegasprijs (per m³ en vastrecht) te kunnen bepalen. Hierbij dient evenwel in ogenschouw te worden genomen, dat dit vervolgens een gewogen gemiddelde (bijvoorbeeld op basis van het aantal eenjaarscontracten, ingaande 1-1 van enig jaar) moet zijn, omdat anders een kleine gasleverancier met weinig van dergelijke contracten onevenredig zwaar meetelt. Het gaat om een vergelijking met de gemiddelde gasklant, dat houdt ook in dat de gebruikte gascontracten een goede representatie moeten zijn van deze situatie, bijvoorbeeld door een gewogen bijdrage van verschillende gasleveranciers op basis van marktaandeel.

2. Product- en tariefdifferentiatie

Door de manier waarop de huidige Warmtewet is vormgegeven, is het op dit moment slechts beperkt mogelijk om verschillende producten en tarieven voor collectieve warmte aan te bieden. Belangrijkste belemmeringen zijn de toepassing van de NMDA-systematiek in combinatie met (de interpretatie van) het wettelijke non-discriminatiebeginsel van artikel 2, vierde lid. Deze beperken tevens de keuzemogelijkheden van eindverbruikers. Niet kunnen kiezen, bijvoorbeeld uit aantrekkelijke proposities en tarieven, wordt door verbruikers en stakeholders als woningbouwcorporaties gezien als een belemmering voor de transitie en zijn een belangrijke oorzaak van ontevredenheid over collectieve warmte.

Energie-Nederland is daarom verheugd dat het concept-wetsvoorstel de mogelijkheid vergroot om verschillende producten en tarieven aan te bieden. Concreet ziet Energie-Nederland toegevoegde waarde om bijvoorbeeld te differentiëren in tariefvormen (andere verhoudingen vast-variabel, looptijd contract / prijs-contract / aanvoer en

retourtemperatuur gebaseerd tarief), warmte vanuit een specifieke bron¹ en onderscheid in serviceniveau (bijvoorbeeld selfservice via webportal, bereikbaarheid, etc.). Afwijkingen in producten en tarieven kunnen worden aangeboden door bijvoorbeeld de klant een ander serviceniveau aan te bieden tegen een lagere prijs of een premium service met een hogere prijs; dat veronderstelt een mogelijkheid om naast afwijking van het standaard/maximumtarief, af te wijken van andere wettelijke vereisten. Dit laatste lijkt nog geen onderdeel te zijn van het wetsvoorstel of de nadere AMvB's.

Energie-Nederland ziet graag dat de AMvB waarin nadere regels worden gesteld voor het aanbieden van alternatieve tarieven snel wordt opgesteld in samenwerking met consumenten en vastgoedeigenaren en andere warmteleveranciers. De toetsing of een door een warmteleverancier aan te bieden alternatief voldoet aan de regels, moet door betrokken partijen op een snelle en transparante wijze kunnen worden uitgevoerd.

a) Transparantie

De mogelijkheid voor warmteleveranciers om verschillende producten en tarieven naast elkaar in de markt te zetten, is een kans om beter aan te sluiten op de behoefte van vastgoedeigenaren en verbruikers om keuzes te maken in het algemeen en voor een op hen afgestemd product te kiezen in het bijzonder. Daarbij acht Energie-Nederland het overigens vanzelfsprekend, dat verbruikers wel de middelen moeten worden gegeven om te beoordelen of het product of tarief inderdaad bij hen past; transparantie over het aanbod en de voorwaarden zoals de duur in tijd en de wijzigings- en opzeggingsvoorwaarden is daarom cruciaal.

b) Afwijkend product of tarief naast wettelijk standaardproduct/-tarief

Belangrijke regel van het concept-wetsvoorstel, is dat een eindverbruiker bij het aangaan van een overeenkomst altijd de mogelijkheid moet hebben om te kiezen voor een 'standaard, wettelijk tarief'. Overigens zegt de Memorie van Toelichting dat de eindverbruiker deze keuze 'altijd' moet hebben. Die term kan verwarrend werken, omdat het zo begrepen kan worden dat de eindverbruiker 'op elk moment' die ongeclausuleerde keuze moet hebben, hetgeen ook in de gassituatie niet het geval is. Uit de conceptwettekst en de context in de Memorie van Toelichting, maakt Energie-Nederland op dat dit niet wordt bedoeld. Voor de volledigheid benadrukt Energie-Nederland dat het ook ongewenst is, omdat dit leidt tot de situatie dat de klant altijd de "juiste" beslissing neemt op kosten van de leverancier. In de gassector kunnen ook niet zondermeer overeengekomen klantcontracten eenzijdig worden ontbonden.

c) Product- en tariefdifferentiatie en klantgroepen

Dat de concept-Warmtewet ruimte laat om tarieven aan te bieden naast het op de structuur van de maximum tariefberekening gebaseerde tarief, is duidelijk. De vraag is wel aan wie die tarieven kunnen of moeten worden aangeboden. Daarvoor is (de interpretatie van) het non-discriminatiebeginsel belangrijk. De concept-Memorie van Toelichting stipt dat aan en overweegt terecht dat dit beginsel ruim moet worden geïnterpreteerd. Dat helpt de praktijk, waarin discussies over de toelaatbaarheid van tariefconcepten een forse onderhandelingsdrempel vormen voor aansluiting op collectieve warmte. Niettemin is nadere duiding op een aantal punten gewenst.

¹ Ook wel: allocatie van warmte.

Er is ook een andere situatie die nadere aandacht verdient en die niet in het wetsvoorstel of de Memorie van Toelichting wordt geadresseerd. Het betreft de situatie waarin de ontwikkelaar en/of eigenaar van het aangesloten gebouw en de eindverbruiker niet dezelfde persoon zijn en er in die driehoeksverhouding afspraken over het tarief worden gemaakt. Hierna worden dit ook wel 'drie partijen-projecten' genoemd.

In dergelijke projecten worden tussen warmteleverancier en gebouweigenaar/projectontwikkelaar soms tariefafspraken gemaakt en vastgelegd, die door de gebouweigenaar en/of de warmteleverancier ook worden vertaald in het aanbod van ruimte richting de (toekomstige) bewoner. Het ligt in die gevallen niet in de rede om aan deze klanten, gedurende de looptijd van de gemaakte afspraken, ook andere tarief- of productconcepten aan te bieden, of in elk geval niet dezelfde tarief- en productconcepten als aan andere aangeslotenen op hetzelfde net maar buiten het betreffende gebouw. De sleutel ligt er in dat de gebouweigenaar/ontwikkelaar de gemaakte afspraken kan opnemen in de huur- of koopovereenkomst, waardoor de afspraken over het warmteproduct/-tarief een randvoorwaarde worden voor huur of koop. De warmteleverancier kan dezelfde gemaakte afspraken opnemen in het leveringscontract voor de bewoner. Punt is dat de Warmtewet de eerste mogelijkheid niet raakt, maar de tweede mogelijkheid beperkt of clauseert.

Vanuit het perspectief van de warmteleverancier, maar ook vanuit de projectontwikkelaar en de gebouweigenaar, wordt een business case opgesteld wanneer wordt overwogen een gebouw op warmte aan te sluiten. In de business case staan aan de ene kant de investeringen/kosten en aan de andere kant de inkomsten/baten. Die inkomsten/baten betreffen de periodieke tariefinkomsten, die hij ontvangt van de eindverbruiker(s) en een eenmalige bijdrage, die hij ontvangt van de ontwikkelaar/gebouweigenaar.²

In drie partijen-projecten gebeurt het steeds vaker, dat de ontwikkelaar/gebouweigenaar ook een deel van de toekomstige (periodieke) tariefinkomsten wil beïnvloeden. De mogelijkheid om dit soort afspraken te maken is cruciaal voor de groeipotentie van collectieve warmte. Dergelijke afspraken bieden namelijk een kans om het zogenoemde 'split incentive' tussen de gebouweigenaar/ ontwikkelaar en de verbruiker op te lossen. Een voorbeeld is een corporatie, die een opslag op de projectbijdrage betaalt en daarmee de leverancier de mogelijkheid biedt om een laag vastrecht aan de verbruiker in rekening te brengen. Reden om dit te doen, is dat hiermee de baten en lasten van aansluiting op collectieve warmte eerlijker worden verdeeld. De corporatie heeft er belang bij om op collectieve warmte aan te sluiten, omdat zij verduurzamingstargets heeft.

Collectieve warmte is daarbij in voorkomende gevallen een goede en kostenefficiënte manier om die targets te verwezenlijken. De corporatie wil evenwel ook de woonlasten voor haar huurders beperken. Door een hogere initiële bijdrage te betalen, kan de warmterekening voor de verbruiker lager blijven. Zo wordt aan ieders belang

² Elders in deze consultatiereactie gaat Energie-Nederland nader in op de voornemens van de minister ten aanzien van regulering van de aansluitbijdrage.

tegemoetgekomen. Een relatief nieuwe ontwikkeling is dat corporaties graag zogenoemde 'nul-op-de-meter'-woningen willen realiseren. Ook in dat verband worden afspraken gemaakt over de initiële bijdrage van de gebouweigenaar en de tarieven (bij 'Nul-op-de-Meter' in de vorm van een energieprestatievergoeding) voor de bewoner/verbruiker.

In deze drie partijen-projecten is het tarief dat aan de verbruiker wordt aangeboden, daarmee het resultaat van de afspraken die tussen de ontwikkelaar/gebouweigenaar en de warmteleverancier zijn gemaakt. Kenmerk van de inkomsten is dat de projectbijdrage eenmalig en (normaliter) bij aanvang van het warmteproject wordt betaald, terwijl de tariefinkomsten periodiek worden ontvangen. Aan de verbruiker wordt een overeenkomst aangeboden met een ander tarief dan het standaard, wettelijk tarief. In de business case, die gezien de aard van de investering over een langere looptijd moet worden berekend, wordt met beide rekening gehouden. Deze situatie illustreert ook dat het reguleren c.q. maximeren van een eenmalige aansluitbijdrage een dergelijke driepartijenafpraak in de weg kan staan.

Energie-Nederland begrijpt de conceptwettekst zo, dat in dit soort gevallen aan de verbruiker het (standaard) tarief gebaseerd op de structuur van de maximum tariefberekening ook moet worden aangeboden. Dat standaardaanbod is in die situatie in veel gevallen een formaliteit, namelijk wanneer een korting op het vastrecht voor de verbruiker wordt afgesproken en het aan hem aangeboden tarief dus een tarief is dat in alle gevallen per saldo onder het standaard, wettelijk tarief zal blijven. In die situaties zullen eindverbruikers er vanzelfsprekend niet voor kiezen om het standaard, wettelijk contract te nemen.

Er zijn echter ook constructies denkbaar waarbij wel een risico op overschrijding van het standaard tarief bestaat. De kans op overschrijding van het standaard, wettelijk tarief bestaat bijvoorbeeld als door de gebouweigenaar/ontwikkelaar niet voor een korting op het vastrecht wordt gekozen, maar voor een andere verhouding tussen vastrecht en variabel tarief. Een goede aanleiding voor gebouweigenaren om bijvoorbeeld voor een lager vastrecht en hoger variabel tarief voor de verbruiker te willen kiezen, is dat hierdoor een prikkel aan de verbruiker wordt gegeven om te besparen. Bij een lager vastrecht en hoger GJ-tarief bestaat evenwel het risico van overschrijding van het standaard, wettelijk tarief. Ook bij het aanbieden van een warmtebundel (zoals bij NoM gebeurt) bestaat dit risico: kenmerk van een bundel is immers dat verbruik dat buiten de bundel valt, tegen een hoger tarief wordt afgerekend.

Anders dan nu het geval is, staat het wetsvoorstel al deze constructies in principe toe, wat een vooruitgang is. Zoals gezegd, zijn deze constructies cruciaal voor het groeipotentieel voor collectieve warmte. Echter, het is onduidelijk hoe de verplichting uitwerkt om aan eindverbruikers de mogelijkheid te bieden om voor het standaard tarief te kiezen. Voor verbruikers met een hoog GJ-verbruik zal dit standaardtarief aantrekkelijk zijn, omdat het standaardtarief een plafond biedt, ook als veel warmte wordt verbruikt. Het kan zijn, dat het conceptwetsvoorstel veronderstelt dat het in deze gevallen in de contractuele verhouding tussen de ontwikkelaar/gebouweigenaar met de eindverbruiker ligt om te regelen in hoeverre de eindverbruiker de vrijheid

heeft om voor het standaard, wettelijk tarief te kiezen. Energie-Nederland vraagt zich af of dit alle gevallen dekt. In gevallen waarin een ontwikkelaar afspraken maakt met een warmteleverancier, kan bijvoorbeeld wellicht door afspraken tussen ontwikkelaar en verbruiker worden geborgd dat de afspraken worden doorgevoerd. Maar wanneer de eerste bewoner vertrekt, moet wellicht op grond van de conceptwettekst aan een nieuwe eindverbruiker een standaard, wettelijk contract worden aangeboden.

Zoals hierboven beschreven, is het uit een oogpunt van de afbouw van de aardgasafhankelijkheid noodzakelijk dat gebouweigenaren/projectontwikkelaars en warmteleveranciers afspraken kunnen maken over tariefconcepten. Voor het benutten van die potentie is evenwel cruciaal of in de business case rekening kan worden gehouden met de afgesproken tariefinkomsten. Wanneer van lagere tariefinkomsten moet worden uitgegaan, omdat de eindverbruikers de mogelijkheid hebben om voor het standaard, wettelijk tarief te kiezen, zal de warmteleverancier dit risico moeten doorberekenen aan de gebouweigenaar/projectontwikkelaar, waardoor aansluiting op collectieve warmte minder aantrekkelijk wordt.

Om bovengenoemde redenen stelt Energie-Nederland voor om in de wetstekst duidelijk te maken dat als sprake is van een drie partijen-project, dit kan worden beschouwd als 'ander geval' en een aanleiding kan zijn om een onderscheid te maken in de aanbiedingen die aan deze verbruikerscategorie worden gedaan. Zo wordt voorkomen dat ACM het non-discriminatieartikel te strikt interpreteert waardoor warmteprojecten met een unieke, voor partijen aantrekkelijke, prijsstelling worden gedwarsboomd.

3. Beëindigen / afsluiten

Het beëindigen van een overeenkomst tot het leveren van warmte kan niet zondermeer gelijkgesteld worden met het fysiek afsluiten van een woning van het warmtenet. Afsluiting is ook niet altijd mogelijk, zoals in de Memorie van Toelichting is aangegeven. Voorts zijn bij afsluiting ook andere partijen betrokken dan alleen de leverancier en de verbruiker, waaronder in ieder geval de eigenaar van de woning die ook degene is die om de aansluiting in eerste instantie verzocht heeft. Soms is ook sprake van contractuele afspraken, in de verkoopakte opgenomen bedingen of gemeentelijke Bouwverordening of Warmteplannen die aansluiting op een warmtenet verplicht stelt. Zie in de bijlage de mogelijke opties die er kunnen bestaan t.a.v. tijdelijk of permanent uit bedrijf nemen van een aansluiting en het opzeggen van de levering van warmte.

Gelet op het feit dat het volledig fysiek afsluiten van woningen niet veel voorkomt kan Energie-Nederland zich vinden in het voorstel om hier een maximum voor vast te stellen, er van uitgaande dat daarbij zoveel mogelijk rekening gehouden wordt met de daadwerkelijke kosten die gemaakt moeten worden. Mogelijk is het begrip 'bedrag' dat in artikel 4a gehanteerd wordt te rigide en zou beter gesproken kunnen worden van 'tarief' of "op basis van een door de ACM vast te stellen tariefberekening ten hoogste berekend bedrag".

4. Koude en lauw water

In de Memorie van Toelichting staat dat de levering van koude in de basis niet wordt gereguleerd omdat koude een product is dat het comfort vergroot. Er wordt een uitzondering gemaakt voor koude indien dat wordt geleverd door een WKO-systeem aangezien in dit geval de levering van koude voor dergelijke systemen onlosmakelijk verbonden is met de levering van warmte.

De memorie geeft aan dat het wetsvoorstel voorziet in de mogelijkheid om aparte maximum tarieven te hanteren voor koude en laagwaardige warmte.

De memorie benoemt dat bij de verlaging van de aanvoertemperaturen lager dan 90 graden de klant zelf nog moet investeren in aanvullende systemen. Dit kan zijn het plaatsen van een warmtepomp of het installeren van grote radiatoren. Tevens wordt levering met een lagere aanvoer temperatuur bestempeld als levering van een lagere kwaliteit. Om deze redenen zou het gerechtvaardigd zijn een aangepast maximumtarief te rekenen voor lagere aanvoertemperaturen.

In de stakeholdersbijeenkomst van 26 mei jl. werd ook een aantal uitgangspunten vermeld waaronder dat het de voorkeur heeft een vast tarief in rekening te brengen en niet per GJ af te rekenen. Lauw water wordt gedefinieerd als water van 25 graden of minder. Daarnaast wordt het redelijk geacht een lagere GJ-prijs vast te stellen voor lage-temperatuur warmte (ca. 40 graden).

a) Regulering koudelevering

Tijdens de stakeholdersbijeenkomst en in de Memorie van Toelichting wordt beredeneerd dat bij toepassing van een WKO-installatie levering van koude onlosmakelijk is verbonden aan de levering van warmte. Deze redenatie is vanuit de leverancier gezien juist. Ook wordt in de Memorie van Toelichting gesteld dat er grote verschillen zijn in de tarieven voor de levering van koude.

Echter is Energie-Nederland van mening dat koude een product is dat vooralsnog niet onder de Warmtewet thuis hoort. Het is tot op heden vooral een luxe product, de toepassing is nog beperkt en het maakt tarieftoezicht uiterst complex. Energie-Nederland is het dan ook eens met het in de Memorie van Toelichting geuite voornemen om (grondig) nader onderzoek te verrichten alvorens voorwaarden aan koude tarieven te stellen.

Het bij de stakeholdersbijeenkomst kenbaar gemaakte uitgangspunt dat de voorkeur wordt gegeven aan enkel een vastrechtbedrag voor koude is begrijpelijk. Voor woningen sluit dit goed aan bij hetgeen gebruikelijk is in de praktijk, voor (klein-) zakelijke aansluitingen wijkt dit af van de praktijk.

In de regel hebben woningen die gebruik maken van afleversets met een koude aansluiting van maximaal 5 kW, voldoende vermogen om een woning van 250 m² te voorzien van comfortkoeling. Hiervoor wordt door de leverancier extra geïnvesteerd in de afleverset, het leidingtracé en de opwekinstallatie. De koude afname op jaarbasis in een huishoudelijke setting is redelijk, echter te beperkt om apart te bemeteren en in rekening te brengen.

Bij (klein-) zakelijke aansluitingen (veelal koude aansluitingen boven de 5 kW) wordt koude ingezet om het klimaat te regelen van een ruimte die zakelijk gebruikt wordt.

Deze toepassing kent een hoger verbruik en stelt ook hogere eisen aan de afleverset en aansluiting die door de leverancier ter beschikking worden gesteld. Hiervoor zijn in de huidige situatie veelal koudemeters geïnstalleerd en worden zowel de variabele kosten als de extra investering in de afleverset en aansluiting met deze hogere specificaties in rekening gebracht. Dergelijke tarieven kennen veelal een NMDA grondslag uitgaande van de kosten die gemaakt zouden worden voor gebruik van en investering in een conventionele, elektrische koelinstallatie.

Het wegnemen van het huidige onderscheid tussen de huishoudelijke en (klein) zakelijke koude aansluitingen en toegepaste tarifiering kan een grote impact hebben op bestaande business cases die ontwikkeld zijn op geldende regelgeving. Indien zoals voorgesteld tijdens de stakeholdersbijeenkomst er voor alle aansluitingen enkel één vastrechttarief in rekening gebracht mag worden betekent dit in de praktijk dat bestaande projecten mogelijk onrendabel zullen worden. Wij stellen daarom voor om – indien gekozen wordt koude te reguleren – voor een duidelijk onderscheid te maken tussen particuliere en (klein)zakelijke koude-aansluitingen.

b) Lauwwater (prijsstelling t.a.v. de leveringstemperatuur)

In tegenstelling tot wat in de Memorie van Toelichting op pagina 5 wordt gesteld, heeft het CBB in februari 2016 niet bevestigd dat de Warmtewet van toepassing is op lauw water. Het CBB is immers 'contrair gegaan' ten opzichte van de voorgaande beslissing op bezwaar van de ACM. De ACM vond dat lauw water niet onder de Warmtewet viel, omdat het niet geschikt voor direct huishoudelijk gebruik.

Energie-Nederland stelt voor om de Warmtewet, specifiek de definitie van warmte, aan te passen conform de argumentatie van de ACM. Immers, het totaal aan kosten van de afnemer van lauw water, inclusief de binneninstallatie, die nodig is om het halffabricaat om te zetten in bruikbare warmte, dient niet gemaximeerd te worden op de kosten van cv-ketel plus gas. Dat gebeurt wel als lauw water ook onder de Warmtewet zou vallen. En dat zou nieuwe projecten met warmtepompen in gevaar brengen. Immers de verhuur van de innovatieve warmtepomp tegen een prijs die gebaseerd is op de volledig uitontwikkelde gas-HR-ketel is niet reëel.

5. Blokverwarming

Uitgangspunt van het wetsvoorstel is dat verbruikers die warmte afnemen van een vereniging van eigenaren waarvan zij als eigenaar zelf lid zijn niet meer als gebonden verbruikers worden beschouwd die de wet beoogt te beschermen. Ook verhuurders die als onderdeel van de huurovereenkomst zelf warmte leveren aan huurders worden uitgesloten van de reikwijdte van de Warmtewet. Deze groep huurders hoeft niet door de Warmtewet beschermd te worden. De kosten van warmtelevering kunnen aangemerkt worden als 'kosten voor nutsvoorzieningen met een individuele meter' of 'servicekosten' in de zin van art. 7:237, derde lid BW. Door deze bepalingen wordt een deel van de knelpunten opgelost die verhuurders en VvE's hebben met de bestaande eisen van de Warmtewet.

De knelpunten met betrekking tot de situaties waarin (externe) leveranciers leveren aan warmtegebruikers in gebouwen met in pandige leidingen is met dit wetsvoorstel

voor een deel opgelost door de gebouweigenaren in principe verantwoordelijk te stellen voor het onderhoud van en storingen in in pandige leidingen. Hiermee wordt voor zowel de leverancier als de gebouweigenaar de noodzaak gevoeld tot duidelijkheid over het onderhoud en beheer van in pandige leidingen. Energie-Nederland heeft begrip voor het standpunt dat een warmtegebruiker in een gebouw voor storingscompensatie niet van het kastje naar de muur moet worden gestuurd. In plaats van de ingewikkelde constructie waarbij de leverancier op het warmtenet een compensatie moet voorschieten voor de eigenaar van het in pandige leidingnet (gebouweigenaar) lijkt het ons beter om de gebouweigenaar zelf direct verantwoordelijk te maken voor de compensatie. De leverancier op het warmtenet beschikt immers niet over de informatie over het in pandige leidingnet die benodigd is om tot een juiste afhandeling van compensatie te komen.

Ook het knelpunt dat bestond met betrekking tot het in rekening brengen van meetkosten in geval van warmtekostenverdeelmetering is door het wetsvoorstel opgepakt door uit te gaan van het in rekening brengen van redelijke kosten voor de warmtemetering door middel van individuele warmtekostenverdelers.

Ten aanzien van de toepassing van correctiefactoren vraagt Energie-Nederland zich af waarom deze alleen in de bestaande bouw mogen worden toegepast. In hoeverre zou deze beperking bezwarend kunnen zijn als dit ingevolge van het huur- en servicekosten toezicht (Huurcommissie) wel aanvaardbaar wordt geacht?

Afgezien van de verhuurders waarop de wettelijke bepalingen (behoudens die voor de individuele meting) niet van toepassing zijn brengt het wetsvoorstel alle 'doorleveranciers' aan kleinverbruikers, ongeacht de omvang van hun aansluiting en het aantal kleinverbruikers dat dit betreft onder de reikwijdte van de Warmtewet. Het uitbreiden van de reikwijdte van de wet tot doorleveranciers, die als 'verbruiker' worden aangemerkt, betekent dat bij handhaving van de huidige tariefmaximeringssystematiek ook hele grote doorleveranciers de tariefbescherming genieten van de kleinverbruiker.

Dit vindt Energie-Nederland ongewenst en niet in lijn met de bedoeling van de Warmtewet, te weten het beschermen van de warmteconsument. De achtergrond van deze bepaling is volgens de Toelichting op het wetsvoorstel dat kleinverbruikers die geleverd worden door doorleveranciers niet meer onder de reikwijdte van de wet vallen. Oftewel, omdat de leverancier niet meer onder de wet valt en niet meer aan de wettelijke eisen van de wet hoeft te voldoen (behoudens die m.b.t. de individuele meting), wordt de leverancier als verbruiker aangemerkt zodat deze wel onder de bescherming van de wet valt. De gedachte is dat daarmee de verbruikers van deze doorleveranciers indirect beschermd worden aangezien de leverancier als verbruiker tariefbescherming geniet.

Eenzijds is die bescherming geenszins verzekerd aangezien het doorlevertarief zelf niet is gereguleerd conform de Warmtewet. Anderzijds wordt de reikwijdte van de beschermde verbruiker nu zodanig uitgebreid dat hele grote afnemers (c.q. doorleveranciers) de tariefbescherming van een kleinverbruiker geniet. Ook moet bedacht worden dat veel doorleveringen bedrijfsverzamelgebouwen kunnen betreffen.

Energie-Nederland acht een verbreding van het begrip 'verbruiker' tot alle doorleveranciers ongewenst en niet effectief. Bovendien zou dit moeten betekenen dat als hiertoe zou worden overgegaan het noodzakelijk is dat in de maximum tariefbepaling met name de vaste kostencomponent moet kunnen worden gedifferentieerd naar aansluitwaarde. Ook nu al is sprake van een 'scheve' verhouding in de tariefmaximering waar het de zakelijke verbruikers betreft met een relatief hoge aansluitwaarde (zie voorstel voor introductie huishoudelijke en zakelijke verbruiker).

In artikel 8a, vijfde lid, wordt het begrip transportleidingen genoemd. Voor alle duidelijkheid dient toegevoegd te worden dat dit de in pandige leidingen betreft.

6. Onderhandelde nettoegang

Energie-Nederland is het eens met de conclusie in de Memorie van Toelichting dat het vraagstuk van nettoegang, dan wel 'open netten', in het bijzonder een rol speelt bij grote centrale warmtetransportleidingen. Ook vindt zij de opmerking juist dat een open model alleen werkt als daarmee aan (nieuwe en bestaande) producenten op een warmtenet voldoende zekerheid gegeven kan worden op een rendement op geïnvesteerd vermogen. Met name kan Energie-Nederland zich vinden in de opmerking dat het toetreden van nieuwe producenten alleen kan als afname gerealiseerd kan worden en dat gelet op de complexiteit en diversiteit aan netten, verschillende vormen van warmteopwekking en verschillen in ontwikkelingsfase van warmtenetten op dit moment nettoegang (voor producenten) niet dwingend wordt voorgeschreven. Daarbij merkt zij op dat ook het kunnen blijven borgen van de leveringszekerheid en daarmee de systeemverantwoordelijkheid door de leveranciers van groot belang is. Het volledig openstellen door middel van regulering van de centrale infrastructuur om daarmee concurrentie tussen aanbieders te bevorderen is alleen zinvol en werkbaar als het systeem omvangrijk genoeg is (i.v.m. de hoge transactiekosten), zoals de systemen in Kopenhagen en Stockholm, de infrastructuur min of meer 'af' is, er voldoende aanbieders zijn en er sprake van overcapaciteit in het aanbod is.

Wel stelt het conceptwetsvoorstel voor om in de wet bepalingen op te nemen over 'onderhandelde nettoegang'. Energie-Nederland heeft zich bij meerdere gelegenheden uitgesproken voor het zoveel mogelijk toegankelijk zijn van warmtenetten voor warmtebronnen. Ook zonder wettelijke regels hieromtrent wordt nu ook met producenten onderhandeld over de in- en verkoop van warmte. Een protocol hiervoor is niet noodzakelijk, maar kan mogelijk voor nieuwe aanbieders houvast bieden bij het doen van een realistisch aanbod en bij de verwachtingen omtrent de informatie die vanuit de leveranciers gegeven kan worden.

In de wetstekst wordt gesproken over een netbeheerder en een leverancier die met een producent in overleg moeten treden over mogelijk transport van warmte. In dat kader geven de netbeheerder en de leverancier ieder afzonderlijk inzicht in een aantal vragen m.b.t. transportcapaciteit en warmteafname. Daaronder wordt ook informatie begrepen die een netbeheerder alleen maar kan verstrekken in de hoedanigheid van leverancier. Bedacht moet worden dat een netbeheerder sec geen informatie kan geven over de warmtevraag die de leverancier invult noch dat een netbeheerder sec overlegt over de inkoop van warmte.

Energie-Nederland stelt daarom voor de bepaling zo aan te passen dat de informatie verstrekt wordt door de leverancier en, indien deze niet tevens de betrokken netbeheerder is, de leverancier en de netbeheerder tezamen.

7. Storingscompensatie

Energie-Nederland is blij met de erkenning voor het fundamentele verschil tussen gasnetten en warmtenetten voor wat betreft de tijd die nodig is om een storing te verhelpen en de tijd die (vanwege het bufferende vermogen van een warmtenet) tussen het eerste moment van optreden van een storing en een daadwerkelijke leveringsonderbreking verstrijkt. Het is dan ook goed dat in de toelichting van het wetsvoorstel door de Minister wordt aangegeven dat hij voornemens is de grens, waarbij sprake is van ernstige storing, te verlengen van 4 naar 8 uur. Bovendien wordt erkend dat door de combinatie van netbeheerder en leverancier er een intrinsieke prikkel bestaat om storingen zo snel mogelijk te verhelpen hetgeen het oprekken van de grens naar 8 uur ondersteunt. Terecht wordt in de toelichting overwogen dat een vergoeding niet op zijn plaats is wanneer oorzaak van de storing niet is gelegen in het warmtenet en ook niet in gevallen van overmacht. Op dergelijke gevallen kan de warmteleverancier immers geen enkele invloed uitoefenen, noch kan hij een dergelijke storing voorkomen of verhelpen.

In de bijlage is een concept voor een nieuwe tekst voor de Warmteregeling opgenomen.

8. Afleversets

Ten eerste onderschrijft Energie-Nederland de ingezette lijn om de ter beschikking stelling van de afleverset als verantwoordelijkheid van de warmteleverancier te handhaven, uit oogpunt van leveringszekerheid, veiligheid en efficiency.

Energie-Nederland vraagt aandacht voor het referentiebedrag voor de afleverset dat jaarlijks door ACM op grond van de onderliggende rekenregels wordt bepaald en in het tariefbesluit van ACM wordt vermeld.

Het verschil in kosten voor aanschaf en onderhoud van een gasketel en een afleverset heeft directe invloed op de uiteindelijke hoogte van de maximum vaste kosten. Het is daarom van groot belang dat deze referentiebedragen (ketel en afleverset) overeenkomen met de dagelijkse praktijk en dat duidelijk is welke componenten een afleverset kan bevatten (zie ook de opmerking bij 'definitie afleverset')

In artikel 8 wordt aangegeven dat ACM een maximumtarief gaat vaststellen voor de ter beschikking stelling van de afleverset voor warmte. Daaruit volgend en vanuit het oogpunt van begrijpelijkheid voor de gebruiker zou het referentiebedrag gelijk moeten zijn aan het maximumtarief voor een afleverset.

Een afleverset is er echter in verschillende vormen, Energie-Nederland vermoedt dat voor het maximumtarief gedacht wordt aan een afleverset voor zowel de levering van warmte voor ruimteverwarming als warm tapwater, een zogeheten combi afleverset. Er zijn echter verschillende vormen van afleversets, zowel qua samenstelling van onderdelen als qua vermogen. Zo zijn er naast combi afleversets ook afleversets voor alleen ruimteverwarming en alleen warm tapwater en hebben de afleversets voor de

zakelijke gebruikers een (veel) groter vermogen dan die voor consumenten. Al deze verschillende vormen laten zich niet in één maximum tarief vatten. Dat zou ondervangen kunnen worden door verschillende maximumtarieven te introduceren voor de verschillende vormen van afleversets. Dan ontstaan echter ook meerdere vastrechtstarieven, wat de uitvoering, het toezicht en de uitlegbaarheid er niet makkelijker op maakt.

Een eenvoudigere, alternatieve methodiek voor het toezicht zou zijn om de huur van de afleverset op te nemen in het maximumtarief en alleen een korting voor te schrijven in die gevallen waar de verbruiker ook daadwerkelijk eigenaar is van de afleverset, en de warmteleverancier die dus niet ter beschikking stelt. Die korting kan dan door middel van een aantal gereguleerde bedragen - afhankelijk van het type afleverset - worden voorgeschreven. Op deze wijze wordt de onduidelijkheid en verwarring rondom het tarief voor een afleverset zoals onder de huidige Warmtewet voor het overgrote deel weggenomen.

In de praktijk is er namelijk zeer veel onduidelijkheid over de vergoeding voor het ter beschikking stellen van de afleverset. Hierbij is het voor verbruikers op dit moment niet duidelijk dat er in het gereguleerde deel van het vastrecht al een aftrekpost voor de afleverset is meegenomen waardoor het vastrecht is gedaald. Door het introduceren van een aparte post voor de afleverset bij alle verbruikers is veel verwarring ontstaan. Deze verwarring kan door de bovengenoemde aanpak waarbij de huur van de afleverset wordt opgenomen in het maximum tarief - met een korting in het geval de set geen eigendom is van de leverancier - weer worden weggenomen. Uiteindelijk zullen alle afleversets eigendom zijn van de leverancier, waardoor de uitzonderingssituatie ook komt te vervallen.

Een ander belangrijk punt is het serviceniveau dat tot uitdrukking moet komen in het tarief. Gaat het daarbij om 24-uurs bereikbaarheid, storingsopvolging binnen een beperkte tijd etc. Deze elementen bepalen sterk het maximum tarief, maar ook het serviceniveau en daarmee de klanttevredenheid. Indien ACM zou kiezen voor een minimaal serviceniveau wordt weliswaar het maximum tarief lager, maar zal de verleende service minder zijn en daarmee klanttevredenheid, omdat naar verwachting weinig klanten zullen kiezen voor een uitgebreider servicepakket tegen meerkosten. Bovendien zal een hoog serviceniveau ook het vertrouwen in warmtenetten vergroten.

9. Verslaglegging duurzaamheid

In het Wetsvoorstel (art. 12a, derde lid onder c) wordt een verplichting opgenomen voor de leverancier om in zijn jaarverslag informatie op te nemen over de duurzaamheid van de geleverde warmte.

Energie-Nederland vindt dit op zichzelf een goed idee omdat op deze wijze kan worden vastgesteld wat de praktijk duurzaamheidsprestaties zijn van warmtenetten. Voor de hand ligt dat deze informatie een rol zal spelen (in de vergelijking met HR-ketels maar ook met andere warmtetechnieken) voor allerlei toekomstige besluiten aangaande invulling van de lokale warmtebehoefte. Om een zuivere vergelijking mogelijk te maken, stellen wij voor om deze rapportage/meetverplichting van duurzaamheidsprestaties op basis van de praktijk (en dus niet theoretisch) ook verplicht te stellen voor andere (gebouwgebonden) warmteoplossingen. Zo wordt op

de juiste wijze een vergelijking gemaakt. Achtergrond is dat veel gebouwgebonden maatregelen als gevolg van bijvoorbeeld minder onderhoud, installatieproblemen etc., minder presteren dan op basis van een laboratoriumonderzoek verwacht mag worden. Omdat invoering van de praktijkmeting voor gebouwgebonden warmteoplossingen niet onder de werking van de Warmtewet valt, wordt voorgesteld om de ingangsdatum van de rapportage pas in te laten gaan op het moment dat deze verplichting ook voor gebouwgebonden maatregelen is ingevoerd. Zo wordt voorkomen dat op basis van onjuiste informatie niet de juiste besluiten worden genomen.

10. Overig

Definities

Verbruiker

Door in dit wetsvoorstel 'doorleveranciers' met een aansluiting boven de 100kW als 'verbruiker' in de zin van de Warmtewet aan te merken wordt kennelijk beoogd de achterliggende verbruikers van deze doorleveranciers de tariefbescherming van de wet te geven. Als dit betekent dat deze doorleveranciers daarmee volledig vallen onder de bescherming van de maximumprijs dan is het noodzakelijk dat er meer maximumprijzen op basis van aansluitwaarde worden ontwikkeld aangezien anders wel een erg onredelijke (niet meer met gas vergelijkbare) situatie gaat ontstaan. Bedacht moet worden dat verhuur ook betrekking kan hebben op zakelijke huurders in een verzamelgebouw met misschien maar enkele kleinverbruikers. De reikwijdte van deze bepaling wordt hiermee veel te groot. Onder het begrip verbruiker kunnen zakelijke verbruikers met hele grote aansluitingen worden aangemerkt (in feite ongelimiteerd qua omvang). In de toelichting wordt ook niet duidelijk uiteengezet waarom deze ongelimiteerde uitbreiding noodzakelijk is.

Energie-Nederland stelt voor om in de wet een onderscheid te maken tussen huishoudelijke en zakelijke verbruikers en tevens als verbruiker/'doorleverancier' alleen aan te merken diegene die aan huishoudelijke verbruikers onder de 100 kW doorlevert.

De definities zouden als volgt aangepast kunnen worden:

Huishoudelijke verbruiker: een persoon die warmte hoofdzakelijk bestemd voor huishoudelijk verbruik afneemt van een warmtenet en een aansluiting heeft van maximaal 100 kW.

Zakelijke verbruiker: een persoon die warmte hoofdzakelijk bestemd voor gebruik in de uitoefening van een beroep of bedrijf afneemt van een warmtenet en:

1. een aansluiting heeft van maximaal 100 kW, of
2. een aansluiting heeft van meer dan 100 kW en tevens
 - i. optreedt als verhuurder aan uitsluitend huishoudelijke verbruikers
 - ii. een vereniging van eigenaars of een daar aan vergelijkbare rechtsvorm is waarbij uitsluitend huishoudelijke verbruikers zijn aangesloten;

Energie-Nederland acht het ongewenst om verbruikers met een aansluiting groter dan 100 kW als verbruiker in de zin van de Warmtewet aan te merken en stelt voor het onderdeel ii te laten vervallen. Indien toch doorleveranciers boven 100 kW als verbruiker zouden moeten worden aangemerkt dan zou dit uitsluitend zinvol zijn als

dit zich beperkt tot doorleveranciers die alleen aan consumenten (huishoudelijke verbruikers) leveren.

Aansluiting

Aangezien de 'aansluiting' tussen het warmtenet en de binnen installatie zit is het vreemd dat op verschillende plekken in de wetstekst uitgegaan wordt van 'warmtenet' als 'aansluiting' bedoeld is. Vraag is of deze definitie nodig is en zo ja of die dan niet consequent moet worden gehanteerd. Het probleem van de blokverwarmingsaansluiting in geval van stijgleidingen wordt met de introductie van deze definitie niet opgelost.

Afleverset

De afleverset lijkt nu tussen het 'warmtenet' en de 'binneninstallatie' te hangen. Vraag is of dit technisch juist is. Wordt mogelijk ook bedoeld dat een afleverset tussen een inpandig net en een binneninstallatie kan zitten? Dat blijkt niet uit de definitie. Verdere definiëring van de componenten die een afleverset kan bevatten lijkt gewenst en dient in lijn te zijn met de componenten op basis waarvan in de tariefberekening een afleverset wordt meegenomen in de vergelijking met een gasketel (zie ook onderdeel 'afleverset' in deze zienswijze)

Binneninstallatie

Valt de afleverset hiermee onder de binneninstallatie?

Netbeheerder

Het begrip netbeheerder is erg ruim gedefinieerd aangezien het iedere warmtenetbeheerder kan betreffen. Wanneer in de wet gesproken wordt over 'de netbeheerder' wordt waarschijnlijk uitsluitend bedoeld de beheerder van het net waaraan de aansluiting (c.q. afleverset/binneninstallatie) is gekoppeld. Het is dan goed om duidelijk op te nemen dat het hier gaat om de beheerder van het warmtenet waaraan de aansluiting gekoppeld is (en dus niet eventuele daarvoor liggende transportnetbeheerders). E.e.a. is van belang voor een juiste interpretatie van de regulering van storingscompensatie en voor de plichten m.b.t. onderhandelde nettoegang.

Warmte

Er wordt voor ruimteverwarming geen water geleverd (het water gaat retour) maar energie, alleen in sommige gevallen van tapwater wordt echt water geleverd. Voorgesteld wordt om de volgende definitie te gebruiken: 'energie met als energiedrager water die wordt geleverd ten behoeve van en direct bruikbaar is als ruimteverwarming en/of verwarming van tapwater'.

Warmtenet

Zie opmerking bij begrip 'aansluiting'.

Betalingswijzen en kosten daarvoor

Art 12, eerste lid, stelt dat de leverancier meerdere betaalwijzen moet aanbieden. Artikel 2, derde lid, lijkt een strikte limiet te stellen aan de (soorten) bedragen die een leverancier maximaal in rekening mag brengen bij de verbruiker. Daar staat

bijvoorbeeld niet bij dat de leverancier administratiekosten in rekening kan brengen voor betalingswijzen die afwijken van de gangbare (goedkoopste) betaalwijze. De Geschillencommissie heeft onlangs nog eens uitgesproken dat de kosten hiervoor doorberekend mogen worden. Het lijkt raadzaam om in de wet zelf of in de Toelichting te verankeren, dat de opsomming van de tariefcomponenten niet betekent dat voor andere aanverwante producten en diensten of voor algemene kosten die aan overeenkomsten in het algemeen verbonden kunnen zijn, zoals bijvoorbeeld de administratiekosten voor handmatige overschrijvingen of acceptgiro's (i.p.v. automatische incasso), geen kosten in rekening mogen worden gebracht omdat ze niet in het rijtje van artikel 2, lid 3a staan.

Gemeentelijke bevoegdheden

Art. 39, eerste lid, staat niet toe dat gemeenten en provincies regels stellen aan levering en productie van warmte. In het licht van de discussie over de verantwoordelijkheid voor het plannen van warmtegebieden door decentrale overheden kan het zinvol zijn deze bepaling tegen dat licht te houden.

Overgangsbepalingen

In artikel 42a is terecht een bepaling opgenomen over het niet van toepassing zijn van het recht op beëindigen van een warmte-overeenkomst op overeenkomsten van voor de inwerkingtreding van de wet en bestaande contracten m.b.t. de afleverset en aansluitbijdragen. Daaraan zou moeten worden toegevoegd bestaande besluiten van gemeenten t.a.v. het aangesloten zijn op een warmtenet en betalen van aansluitbijdragen.

Opgemerkt zij dat het redelijk is om bij de introductie van nieuwe maximum tarieven dat bestaande overeenkomsten onverlet worden gelaten, maar dat dit wel kan leiden tot grote verschillen tussen bestaande projecten waar nog nieuwe aansluitingen op gerealiseerd worden en leveringsovereenkomsten moeten worden afgesloten en de bestaande overeenkomsten binnen diezelfde projecten. Dit kan voer voor allerlei discussies worden. Ook voor de ACM is het een hele opgave om de redelijkheid van de tarieven voor afleversets te toetsen zoals de Memorie van Toelichting aangeeft dat dat voor ACM 'heel lastig is' en verderop in die tekst 'dat de redelijkheid van die prijs niet afdoende kan worden getoetst'.

Dit roept de vraag op hoe zinvol en gewenst het is om één of enkele maximum tarieven voor afleversets vast te gaan stellen op basis van redelijke kosten. Wordt het daarmee redelijker?

Bijlage

Omschrijving verschillende processen rond (tijdelijk) afsluiten en (permanent) verwijderen

Op dit moment regelt de Warmtewet niet wat er gebeurt als de warmteleverancier een verzoek krijgt tot beëindiging van de levering en/of afsluiting van de aansluiting. Hoewel een eenduidige regeling wenselijk is, om verschillen en onduidelijkheden te voorkomen, moet opgemerkt worden dat de termen 'beëindigen' en 'afsluiten' verschillende een juridische ladingen hebben. In onderstaande gebruikt Energie-Nederland de term 'uit bedrijf nemen' als neutrale term, wanneer niet op de juridische kwalificatie wordt gedoeld.

Energie-Nederland stelt vast dat het uit bedrijf nemen van een warmte-aansluiting een gebeurtenis is waarbij een eindverbruiker/aangeslotene te maken krijgt met een monopolistische partij. Voor warmteleveranciers is het wenselijk om de lading die het zijn van monopolist meebrengt, uit de discussie over het uit bedrijf nemen te kunnen halen.

Tegelijkertijd constateert Energie-Nederland dat de wijze waarop die regulering wordt vormgegeven nog nader kan worden uitgewerkt bij of krachtens AMvB, maar het verdient de voorkeur om zeker in de Memorie van Toelichting, een en ander strakker in te kaderen.

a) Taken warmteleverancier

Bij de discussie rondom het thema uit bedrijf nemen, is van belang nader te onderscheiden dat een warmteleverancier (zoals bedoeld in de Warmtewet), meerdere taken heeft. Een warmteleverancier houdt zich niet alleen bezig met het leveren van goederen en diensten, maar ook met het aanleggen en in stand houden van infrastructuur en technische hulpmiddelen die nodig zijn voor het vervoer van warmte (via het medium water). Het woord 'leverancier' heeft in de Warmtewet dan ook een bredere betekenis dan hieraan in de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet wordt gegeven.

Een onderscheid tussen het (fysiek/technische) aansluiten op het warmtenet en het leveren van goederen en diensten is wenselijk. Daarbij staat een aansluiting ten dienste van het gebouw dat is aangesloten. De levering die over die aansluiting plaatsvindt, gebeurt ten dienste van de bewoner(s) van dat gebouw. De eigenaar van het gebouw en bewoner zijn in veel gevallen gelijk, maar zeker niet altijd. Zie ook de opmerkingen die gemaakt zijn t.a.v. de aansluitbijdrage.

Naar de mening van Energie-Nederland verdient het overweging om de aansluiting te koppelen aan de gebouweigenaar (de aangeslotene) en de levering te koppelen aan de bewoner (de verbruiker). Dat een aansluiting is gekoppeld aan een gebouw in plaats van aan een persoon die het gebouw bewoont, sluit ook aan bij het Bouwbesluit. Een dergelijke koppeling maakt mogelijk dat de (initiële) kosten van de aansluiting in rekening te brengen bij de gebouweigenaar, terwijl de (vaste en) variabele leveringskosten in rekening wordt gebracht bij de verbruiker. In een situatie waarin de bewoner geen warmte geleverd wil krijgen, heeft deze in principe geen prikkel om de aansluiting aan te houden. Door de aansluiting te koppelen aan de gebouweigenaar,

kan deze zelf beslissen of hij de aansluiting in die situatie niettemin beschikbaar wil houden, bijvoorbeeld voor een toekomstige bewoner. Op dit moment wordt dit in de praktijk ook wel gehanteerd bij verhuursituaties. Het verdient aanbeveling om dit onderscheid expliciet te adresseren.

Dat de warmteleverancier zich bezighoudt met twee onderscheidenlijke domeinen, is ook relevant voor de regulering van het uit bedrijf nemen, omdat dit kan betekenen dat alleen de levering wordt opgezegd, of dat ook de aansluiting fysiek wordt afgesloten.

b) Opzeggen en afsluiten

In het conceptwetsvoorstel en de concept-Memorie van Toelichting, worden de termen 'opzeggen' en 'afsluiten' beide gebruikt. De begrippen verdienen naar de mening van Energie-Nederland verduidelijking. Het opzeggen is een juridische term en gaat over een contract. Het afsluiten heeft ook een juridische lading, maar gaat in feite over een (technische) feitelijke activiteit. Zoals hierboven reeds opgemerkt, kan voor beide vormen het woord 'uit bedrijf nemen' worden gebruikt.

Na opzegging volgt idealiter (tijdelijke of permanente, zie hieronder) afsluiting. Zoals de Memorie van Toelichting opmerkt, zijn er situaties waar individueel opzeggen of afsluiten niet mogelijk is, omdat de warmtelevering daar in technisch opzicht niet individueel is en andere verbruikers hierdoor geen warmte geleverd kunnen krijgen en/of afgekoeld water kunnen retourneren. Elke verbruiker in dergelijke panden neemt deel aan een collectief systeem achter de aansluiting met het warmtenet.

Vergelijkbaar met trappenhuis of lift, is het opzeggen of afsluiten van het aandeel in het collectieve systeem in dergelijke gevallen geen optie. Alleen opzegging of afsluiten op pandniveau is dan mogelijk. Het kan ook zijn dat bepaalde contractuele afspraken, bedingen in koopcontracten en gemeentelijke besluiten fysieke afsluiting niet mogelijk maken.

c) Afsluiten

Naar de mening van Energie-Nederland is bij de regulering van het uit bedrijf nemen daarnaast belangrijk om een onderscheid te maken tussen een uit bedrijfname voor een beperkte periode en een permanente uitbedrijfname. Het eerste betreft namelijk het stopzetten van de levering van warmte, onder instandhouding van de aansluiting, terwijl het tweede gepaard moet gaan met een technische meer ingrijpende wijziging in of aan de aansluiting. Naar de mening van Energie-Nederland bepalen de wensen en omstandigheden van de verbruiker/aangeslotene in beginsel of het om een tijdelijke of permanente situatie gaat en dus welke technische oplossing voor de hand ligt. Beperkende factor in die keuze is dat de warmteleverancier gehouden is aan de regels die lokale overheden stellen inzake het grondgebruik.

Energie-Nederland wijst er overigens op dat er een verband is tussen het uit bedrijf nemen (door opzeggen/afsluiten) en (her)aansluiten. Afhankelijk van de manier die wordt gekozen, is hiermee immers ook gegeven hoe heraansluiting van deze uit bedrijf genomen aansluitingen kan plaatsvinden en tegen welke kosten. Bij een eventuele regulering van afsluiting dient er dus ook een koppeling te liggen met de regulering van het (her)aansluiten.

Hieronder wordt beschreven hoe een tijdelijke of permanente uitbedrijfname kan worden uitgevoerd wanneer de gebruiker beschikt over een individuele afleverset en GJ-meter. Voor andere toegepaste aansluitingen, zoals een gemeenschappelijke grote afleverset in het gebouw en een individuele GJ-meter in de eigen woning (en eigen aanvoer- en retourleidingen voor ruimteverwarming en een aparte aanvoerleiding voor tapwater), zal indien mogelijk een andere technische oplossing moeten worden toegepast.

Voor duurzame decentrale toepassingen zoals bijvoorbeeld warmtepompen zal hoe dan ook een andere regulering moeten worden opgesteld voor opzeggen/afsluiten. Deze situaties wijken, zowel technisch als financieel gezien, significant af van de reguliere warmteaansluiting. Een voorbeeld hiervan is het verwijderen van een individuele in pandige warmtepomp. Nader onderzoek, zoals is omschreven in de Memorie van Toelichting m.b.t. de levering van koude en lauw water, is hier eveneens vereist. Zo is bij warmte/koude-opslag bijvoorbeeld het uit bedrijf nemen van koude niet mogelijk, indien de warmteaansluiting gewenst blijft (en vice versa), omdat hiermee de werking van het energiesysteem als geheel belemmerd of gehinderd wordt. Ook kan het in kleinschalige warmtenetten tot technische of financiële onwenselijke gevolgen voor de overige gebruikers leiden.

d) Tijdelijk uit bedrijf nemen

Bij een tijdelijke uitbedrijfname (wegens opzegging leveringsovereenkomst of als incassomaatregel) wordt indien dat technisch mogelijk is, de afleverset of afsluiter vergrendeld en de meterstand op moment van afsluiting opgenomen, zodat daarvan geen gebruik meer kan worden gemaakt ten behoeve van ruimteverwarming of warm tapwater door de aangeslotene. De leidingen, de afleverset en de meetinrichting zelf blijven in stand, zodat het mogelijk blijft om op een later moment de aansluiting weer te gebruiken voor de levering van warmte.

- Voor een dergelijke tijdelijke uit bedrijf name worden kosten gemaakt (namelijk voor de technische vergrendeling van de set of afsluiter), die naar de mening van Energie-Nederland moeten kunnen worden gedekt door een bedrag dat door de verzoeker (eindverbruiker) tot uitbedrijfname wordt betaald, bijvoorbeeld gebaseerd op de gemiddelde kosten.
- Idealiter zou een onderscheid gemaakt moeten worden tussen de aansluiting, die hoort bij een gebouw, en het leveren over die aansluiting, wat hoort bij het gebruik van het gebouw. Daaraan gekoppeld zou het dus eigenlijk het beste zijn als het aansluittarief bij de gebouweigenaar in rekening wordt gebracht en een leveringstarief bij de gebruiker. Dat is nu echter niet zo. Als dat wel zo geregeld zou zijn zou na vergrendeling van de aansluiting het vaste bedrag in rekening kunnen worden gebracht bij de eigenaar. In sommige gevallen zijn dergelijke afspraken ook gemaakt tussen de leverancier en woningcorporaties. De leidingen en afleverset ten behoeve van de woning of het pand, worden immers in stand gehouden ten behoeve van de toekomstige voorziene (her) ingebruikname. De warmteleverancier is verantwoordelijk voor de instandhouding en maakt daarvoor kosten. Het is redelijk dat de kosten voor het in stand houden van de aansluiting terecht komen bij degene die ze veroorzaakt. Ook is het periodiek in rekening brengen van een vast bedrag een prikkel voor de aangeslotene om de vergrendeling niet te gebruiken als permanente uitbedrijfname. Het verkleint ook

het risico dat een aangeslotene, die tijdelijk heeft opgezegd, verhuist zonder melding te maken van de aansluiting die buiten bedrijf is maar ten behoeve van hem in stand wordt gehouden, en er vervolgens een andere bewoner komt die geen warmteaansluiting wil en er dan door wordt verrast dat hij alsnog voor verwijdering moet betalen. Door een slaaptarief in rekening te blijven brengen, wordt ook aan een nieuwe bewoner beter kenbaar dat hij een beslissing te nemen heeft over al dan niet verwijderen.

- Het is moeilijk dit alsnog op een uniforme wijze juridisch vorm te geven, mede gelet op de vele verschillende situaties en al bestaande afspraken en overeenkomsten. Daar waar het tijdelijk uit bedrijf nemen wordt gekoppeld aan opzegging van de levering, terwijl de overeenkomst voor de aansluiting in stand blijft en de eigenaar vastrecht gaat betalen, is het nodig dat er een overeenkomst voor de aansluiting met de eigenaar gesloten is over specifiek alleen de aansluiting. In sommige gevallen is daar wel sprake van, maar in veel gevallen is de eigenaar tevens de verbruiker is en dat onderscheid niet expliciet wordt gemaakt. Bovendien zouden dan bestaande overeenkomsten moeten worden aangepast.
- Voor de tijdelijke uit bedrijf neming zou bijvoorbeeld een periode kunnen gelden van maximaal 1 of 2 jaar. Als de aansluiting na ommekomst van de termijn van 2 jaar niet wederom in gebruik wordt genomen, moet worden overgegaan tot een permanente uitbedrijfname (zie volgende punt).

e) Permanent uit bedrijf nemen

Ook het permanent uit bedrijf nemen van de aansluiting komt voor, maar niet heel vaak. Permanent uit bedrijf nemen betekent immers dat er een andere manier moet zijn om de woning of het gebouw te verwarmen en van warm tapwater te voorzien. In de praktijk zien we dat verbruikers een verzoek doen tot permanent uit bedrijf nemen van de warmteaansluiting, als zij hebben geïnvesteerd in een alternatieve (lage temperatuur) warmtevoorziening, zoals een warmtepomp in combinatie met isolatie en lage temperatuur afgiftesysteem. Dat dit niet vaak voorkomt, valt te verklaren doordat deze mogelijkheden niet voor iedereen zijn te verwezenlijken: de overgang naar een alternatieve warmtevoorziening van een woning of gebouw vergt forse investeringen. Ook brengt dit een grote praktische ingreep in de woning of het gebouw mee, nog daargelaten dat niet elke woning of elk gebouw over de ruimte beschikt die nodig is om een alternatieve warmtevoorziening technisch in te richten. Niettemin komen bij de leden van Energie-Nederland verzoeken binnen voor permanent uit bedrijf nemen van de aansluiting. Overigens geldt voor de permanente afsluiting dat dit niet in alle gevallen mogelijk is. De Memorie van Toelichting wijst daar ook op.

Bij het permanent uit bedrijf nemen van de aansluiting stopt niet alleen de leveringsovereenkomst, maar wordt ook de overeenkomst tot aansluiting beëindigd. Bij dit thema bestaat discrepantie tussen de oplossing die uit oogpunt van veiligheid en efficiënte bedrijfsvoering van het warmtenet het meest wenselijk is, en de oplossing die uit oogpunt van kostenbeperking voor de aangeslotene de voorkeur heeft.

f) Verwijderen

Uit oogpunt van beheer, veiligheid en efficiënte bedrijfsvoering van het warmtenet is het bij permanente uitbedrijfname van de aansluiting noodzakelijk om zowel de

afleverset als de leidingen die aftakken van het warmte(distributie)net naar de woning/het pand van de aangeslotene, geheel te verwijderen.

Bijlage

Concepttekst voor regeling compensatie bij Warmte in geval van ernstige storingen voor verbruikers met een aansluiting van maximaal 100 kW

De Warmtewet schrijft voor dat ook de warmteleveranciers, die eveneens beheerders van (warmte)netten zijn, een gelijksoortige regeling hanteren ten aanzien van verbruikers met een aansluiting van maximaal 100 kW aan wie zij warmte leveren. Onder een ernstige storing in het warmtenet van de leverancier van warmte wordt verstaan: een leveringsonderbreking die leidt tot onvoldoende of geen levering van warmte. De regeling biedt een compensatie voor het ongemak dat kan ontstaan als de levering wordt onderbroken vanwege een ernstige storing in het warmtenet die langer dan acht uren duurt.

Daarmee staat centraal in de regeling de onderbreking van de levering van warmte zoals overeengekomen met de verbruiker. Het gaat hierbij niet om een, bijvoorbeeld voor onderhoudswerkzaamheden, voorziene onderbreking, zijnde een geplande onderbreking die twee dagen van tevoren aan de verbruiker is gemeld (Warmtewet, artikel 4.2). Ook storingen in de installatie achter een aansluiting (de afleverset, waaronder de meter en eventueel een warmtewisselaar, en de binneninstallatie) vallen niet onder deze regeling.

Wanneer vastgesteld is dat er sprake was van een ernstige storing in het warmtenet die tot een onderbreking van de levering heeft geleid van meer dan 8 uren, ontvangen alle getroffen verbruikers met een aansluiting van maximaal 100 kW het compensatiebedrag.

Warmteregeling

Gelet op artikelen 3, vierde lid, en 4, derde lid, van de Warmtewet en de artikelen 3, tweede lid, 4, vierde lid, en 10, tweede lid, van het Warmtebesluit;

[...]

§ 4. Compensatie bij ernstige storingen en afsluitbeleid

Artikel 4

1. De verbruiker krijgt een financiële compensatie voor storingen die voor een periode langer dan 8 uren tot een onderbreking van de levering van warmte leiden waardoor de verbruiker overlast heeft ondervonden, met uitzondering van:
 - a. een geplande onderbreking die met uitzondering van spoedgevallen minimaal 2 dagen van te voren aan de verbruiker is gemeld;
 - b. minder dan 24 uur duurt en in een periode van 12 maanden voorafgaand aan de storing zich geen storingen hebben voorgedaan in hetzelfde warmtenet van de leverancier of de netbeheerder;

- c. overmacht:
 - i. onderbreking wegens geen of onvoldoende warmtelevering door de betreffende warmteproducent(en) of opwekeenhe(i)d(en) op het warmtenet;
 - ii. onderbreking van de levering op elektriciteit- of gasaansluitingen of wateraansluiting van de warmteleverancier;
 - iii. onderbreking als gevolg van force majeure (natuurramp, sabotage of terrorisme etc.);
 - d. een storing aan de afleverset, waaronder de warmtewisselaar en/of de meter, warmtepomp, of zijn oorsprong vindt aan verbruikerszijde.
2. De in artikel 1 genoemde termijn van 8 uur vangt voor alle door de onderbreking van de warmtelevering getroffen verbruikers aan op het moment dat de warmteleverancier de eerste melding van een onderbreking ontvangt, welke met inachtneming van deze regeling voor compensatie in aanmerking kan komen, of, indien dat eerder is, het moment van vaststelling van de onderbreking door de warmteleverancier.
 3. De duur van de onderbreking wordt bepaald als de tijdsduur tussen de in artikel 2 gedefinieerde aanvang van de onderbreking en het moment dat de warmtelevering voor de door de onderbreking van de warmtelevering getroffen verbruikers is hersteld en voor de eerste keer is gecontroleerd of de getroffen verbruikers veilig warmte kan worden geleverd. De warmteleverancier dient te registreren op welk moment deze controle heeft plaatsgevonden.
 4. De hoogte van de financiële compensatie per aansluiting van een verbruiker bedraagt EUR 35,- bij een onderbreking van 8 tot 12 uur, vermeerderd met EUR 20,- voor elke volgende aaneengesloten periode van 4 uur.
 5. De compensatie wordt door de leverancier binnen zes maanden na het herstel van de onderbreking betaald.

[...]

Artikel 10

Deze regeling wordt aangehaald als: Warmteregeling.